

Aan: diensten ondersteuningsplan (DOP),
multidisciplinaire teams (MDT), vergunde zorgaanbieders
(VZA), gebruikersverenigingen met informatieloket

30 november 2022

INF/22/51

Contactpersoon Cluster indicatiestelling & prioritering
E-mail prioritering@vaph.be
Telefoon 02 249 30 00
Bijlagen geen

Opstart nieuwe procedure: PVB via de noodprocedure

De aanvraagprocedure maatschappelijke noodzaak (MaNo) verloopt momenteel via de reguliere aanvraagprocedure. Dat betekent dat die aanvragen via de 'volledige procedure' of via een herziening van de prioriteitengroep worden voorgelegd aan de Vlaamse toelidingscommissie (VTC).

Na een uitgebreid evaluatietraject van de procedure werden verschillende knelpunten opgemerkt. Op *procedureel vlak* wordt de lange doorlooptijd bij aanvragen MaNo als grootste knelpunt ervaren. Daarnaast wordt ook de onmiddellijke toekenning van een definitief budget in vraag gesteld. Doordat de budgetbepaling plaatsvindt in een crisisperiode, is het budget voor sommige personen onvoldoende afgestemd op de evoluerende vraag en noden. Op *inhoudelijk vlak* treedt de onbedoelde discriminatie van personen zonder netwerk op de voorgrond. Die personen kunnen per definitie niet voldoen aan de criteria voor MaNo. Doordat die personen ook bij de procedure noodsituatie buiten de doelgroep vallen, kunnen zij op geen enkele manier aanspraak maken op een automatische toekenning van een persoonsvolgend budget (PVB).

Om tegemoet te komen aan de vermelde knelpunten, worden twee grote wijzigingen voorgesteld:

- (1) *Procedurele aanpassing*: De procedure MaNo wordt geïntegreerd met de procedure noodsituatie. De nieuwe geïntegreerde procedure volgt in grote lijnen de huidige procesflow voor de aanvragen noodsituatie en krijgt de overkoepelende naam 'noodprocedure'.
- (2) *Inhoudelijke aanpassing*: Via een aanpassing van de beoordelingscriteria wordt de doelgroep van de nieuwe noodprocedure in beperkte mate uitgebreid, zodat schrijnende situaties van zelfverwaarlozing van personen zonder netwerk gecapteerd worden.

1. Toelichting van de nieuwe procedure

1.1 Procedurele aanpassing

De procedures MaNo en noodsituatie worden geïntegreerd tot één overkoepelende procedure. Er wordt gewerkt met een geïntegreerd aanvraagformulier waarbij de cliënt de drie beoordelingscriteria (zie punt 1.2) moet motiveren. Daarnaast duidt de cliënt aan welke ondersteuning nodig is en hoe vaak die ondersteuning geboden moet worden. De cliënt kan daarbij kiezen tussen verschillende frequenties van ondersteuning overdag en tijdens de avond en/of nacht.

Als de cliënt nog niet erkend werd als persoon met een handicap of nog niet werd aangetoond dat er geen sprake is van een enkelvoudig psychische stoornis waardoor de persoon niet in aanmerking komt voor een PVB, moet er een gemotiveerd attest bij het aanvraagformulier worden toegevoegd. In dat attest onderschrijft een arts aan de hand van de vooropgestelde criteria van het VAPH dat er een handicap aanwezig is en dat er geen sprake is van een enkelvoudige psychische stoornis.

Het VAPH beoordeelt de aanvraag. Bij een goedkeuring wordt een tijdelijk PVB via de noodprocedure toegekend voor een periode van 6 maanden. De budgethoogte daarvan wordt bepaald op basis van de gevraagde ondersteuning, waarbij voortaan ook de ondersteuningsfrequenties in rekening worden gebracht. Wie na het tijdelijke PVB via de noodprocedure blijvend een beroep wil doen op VAPH-ondersteuning, kan een aanvraag voor een PVB na een noodprocedure indienen. Als die aanvraag wordt goedgekeurd, wordt de terbeschikkingstelling van het tijdelijke PVB via de noodprocedure verlengd.

Binnen de 12 maanden na de goedkeuring van het PVB na een noodprocedure moet de aanvraag vervolledigd worden met een ondersteuningsplan (OP) PVB en een zorgzwaarte-instrument (ZZI). Als dat tijdig gebeurt, sluit het definitieve PVB na een noodprocedure naadloos aan op (de verlenging van) het tijdelijke PVB, ongeacht de behandelingstermijn van het dossier door het VAPH.

Bij elke stap in de nieuwe aanvraagprocedure wordt een mogelijkheid tot heroverweging voorzien.

1.2 Inhoudelijke aanpassing

Binnen de nieuwe noodprocedure worden de bestaande doelgroepen voor noodsituatie en MaNo behouden. Daarnaast wordt een extra doelgroep toegevoegd, met name de groep personen die zich in een situatie van actuele en ernstige zelfverwaarlozing bevinden ten gevolge van het langdurig ontbreken van een sociaal netwerk dat zorg en ondersteuning kan bieden.

Bij de beoordeling van aanvragen via de noodprocedure wordt rekening gehouden met drie criteria:

- (1) *Integriteit*: De integriteit van de persoon met een (vermoeden van) handicap of zijn sociaal netwerk is ernstig bedreigd of geschonden. Het sociaal netwerk wordt daarbij gedefinieerd als familie,

vrienden en informele contacten die zorg en ondersteuning bieden of die samenwonen met de persoon met (een vermoeden van) een handicap.

(2) *Oorzaak*: De integriteitsbedreiging of -schending wordt veroorzaakt door minstens een van onderstaande:

- a. actueel en ernstig fysiek, psychisch of seksueel misbruik in de relatie tussen de persoon met een (vermoeden van) handicap en een of meer personen uit het sociaal netwerk; (= *huidige procedure MaNo*)
- b. actuele en ernstige fysieke of psychische verwaarlozing in de relatie tussen de persoon met een (vermoeden van) handicap en een of meer personen uit het sociaal netwerk; (= *huidige procedure MaNo*)
- c. het recent, plots en onvoorzienbaar wegvallen van een significant deel van de geboden zorg en ondersteuning vanuit het sociaal netwerk; (= *huidige procedure noodsituatie*)
- d. actuele en ernstige zelfverwaarlozing ten gevolge van het langdurig ontbreken van een sociaal netwerk dat zorg en ondersteuning kan bieden. (= *nieuwe doelgroep*)

(3) *Alternatieven*: Alternatieve oplossingen binnen het sociaal netwerk of binnen de reguliere of rechtstreeks toegankelijke hulp zijn op dit moment en op korte termijn ontoereikend waardoor er onmiddellijk handicapspecifieke niet-rechtstreeks toegankelijke hulp vanuit het VAPH geboden moet worden.

2. Wijzigingen voor professionelen

De nieuwe noodprocedure treedt in voege op 1 februari 2023. Het is vanaf dan niet meer mogelijk om een aanvraag MaNo of noodsituatie via de oude procedures in te dienen. Lopende aanvragen worden wel nog verder afgewerkt. Hieronder worden de belangrijkste implicaties voor de professionele stakeholders toegelicht.

2.1 Indienen aanvraag PVB via de noodprocedure

Aanvragen voor het tijdelijke PVB via de noodprocedure kunnen vanaf 1 februari 2023 ingediend worden via het papieren aanvraagformulier op de website (op termijn wordt het ook mogelijk om dat via een invulformulier in het e-loket mijnvaph.be te doen). Het aanvraagformulier wordt ondertekend en ingediend door de cliënt en/of de wettelijk vertegenwoordiger(s). In situaties van wettelijke vertegenwoordiging wordt in zeer uitzonderlijke gevallen toegestaan dat het formulier ondertekend wordt door een andere contactpersoon. Die afwijking kan enkel door het VAPH aanvaard worden mits grondige motivering waarom er geen geldige handtekening door de wettelijk vertegenwoordiger mogelijk is. Het aanvraagformulier kan op twee manieren aan het VAPH bezorgd worden: op papier via de post of digitaal opladen via het e-loket mijnvaph.be.

Voor het attest vermoeden handicap/recht op PVB wordt voortaan gewerkt met een standaardsjabloon dat ingevuld en ondertekend moet worden door een arts naar keuze (huisarts, MDT-arts ...). In het gestandaardiseerde attest is ruimte voorzien voor een motivering volgens de criteria van het VAPH.

2.2 Beoordelen aanvraag PVB via de noodprocedure

De aanvragen via de noodprocedure worden beoordeeld door het interdisciplinair team van het VAPH en niet door de Vlaamse toelidingscommissie. De aanvragen worden steeds interprovinciaal besproken om tot een gemotiveerde beslissing te komen. Indien nodig, kan bijkomende informatie opgevraagd worden of kan een huisbezoek plaatsvinden.

2.3 Goedkeuren aanvraag PVB via de noodprocedure

Bij een goedkeuring van de aanvraag noodprocedure wordt onmiddellijk een tijdelijk PVB ter beschikking gesteld voor een periode van 6 maanden. De terbeschikkingstelling start vanaf de aanvraagdatum van de noodprocedure. De opstarttermijn voor de besteding van het tijdelijke budget via de noodprocedure wordt vastgelegd op 3 maanden (i.p.v. de huidige 4 maanden) vanaf de startdatum van de terbeschikkingstelling, vanwege het hoogdringende karakter van deze situaties. Als het tijdelijke PVB niet tijdig dreigt opgestart te worden, kan een eenmalige verlenging van 3 maanden toegekend worden als een vraag tot bemiddeling wordt goedgekeurd door het VAPH. Wanneer er na de intensieve bemiddeling geen perspectief is op een opstart van de besteding, wordt het tijdelijke PVB via de noodprocedure stopgezet en vervalt het recht op een definitief PVB na een noodprocedure.

Bij een eerste terbeschikkingstelling van een definitief PVB hebben cliënten het recht op gratis bijstand. Bij de introductie van de noodprocedure wordt dat recht uitgebreid, zodat cliënten zelf kunnen kiezen of zij die bijstand willen inzetten bij het tijdelijke budget via de noodprocedure of pas bij het definitieve PVB na een noodprocedure.

De budgethoogte van het tijdelijke PVB wordt bepaald op basis van de gevraagde ondersteuning in het aanvraagformulier. Daarbij wordt meer differentiatie in budgetcategorieën voorzien dan bij de huidige procedure noodsituatie.

	<i>Ondersteuning 's avonds en 's nachts</i>			
<i>Ondersteuning overdag</i>	0	1-2	3-5	6-7
0	-	BC 2	BC 4	BC 6
1-2	BC 2	BC 4	BC 6	BC 8
3-5	BC 4	BC 6	BC 8	BC 10
6-7	BC 5	BC 7	BC 10	BC 12

2.4 Indienen en beoordelen aanvraag PVB na een noodprocedure

Als de cliënt na afloop van het tijdelijke PVB via de noodprocedure blijvend een beroep wil doen op een PVB, dan moet een aanvraag van een PVB na een noodprocedure worden ingediend (via het papieren aanvraagformulier op de website). Dat aanvraagformulier kan op twee manieren aan het VAPH bezorgd worden: op papier via de post of digitaal opladen via het e-loket mijnvaph.be. Het aanvraagformulier moet uiterlijk 20 weken (i.p.v. de huidige 10 weken) na de aanvraag van het tijdelijke PVB via de noodprocedure bezorgd worden. Het formulier wordt ondertekend door de cliënt en/of de (nieuwe) wettelijk vertegenwoordiger, er is geen uitzondering qua handtekening mogelijk.

De aanvragen voor het PVB na een noodprocedure worden beoordeeld door het interdisciplinair team van het VAPH. Zij onderzoeken of een PVB na een noodprocedure noodzakelijk is om de nodige zorg en ondersteuning voor de persoon met een handicap te waarborgen en te vermijden dat de integriteit van de persoon opnieuw ernstig in het gedrang komt.

2.5 Goedkeuren aanvraag PVB na een noodprocedure

Als de aanvraag van het PVB na een noodprocedure wordt goedgekeurd, wordt de tijdelijke terbeschikkingstelling van het PVB via de noodprocedure verlengd. De verlenging start onmiddellijk na afloop van het tijdelijke PVB via de noodprocedure. Daarnaast wordt de cliënt geïnformeerd over de noodzakelijke verdere stappen om de aanvraag te vervolledigen. Bij die vervollediging wordt beoordeeld of de cliënt voldoet aan de voorwaarden (erkenning handicap en recht op PVB) om een definitief PVB te ontvangen en wordt een definitieve, actuele budgethoogte bepaald.

Om de aanvraag te vervolledigen, moeten minstens twee documenten ingediend worden: eerst een OP PVB en vervolgens een ZZI. Als de cliënt nog niet erkend werd als persoon met een handicap door het VAPH, moet het MDT bovendien ook een objectivering van de handicap (module A) toevoegen. Als er twijfel is of er sprake is van een enkelvoudig psychische stoornis (maar de persoon werd wel al erkend als persoon met een handicap), kan het VAPH een module A opvragen.

De aanvraag moet uiterlijk 12 maanden na de goedkeuring van de aanvraag van het PVB na een noodprocedure vervolledigd worden. Worden (een deel van) de documenten laattijdig aangeleverd, dan verliest de cliënt het recht op een PVB na een noodprocedure. De verlenging van het tijdelijke PVB via de noodprocedure stopt in dat geval na afloop van de 12 maanden. Worden alle documenten wel tijdig aangeleverd, dan wordt - op voorwaarde dat de cliënt voldoet aan alle voorwaarden om een PVB te krijgen - het tijdelijke PVB verder verlengd en wordt het PVB na een noodprocedure aansluitend op (de verlenging van) het tijdelijke PVB ter beschikking gesteld, ongeacht de behandeltermijn van het dossier door het VAPH. Als de cliënt niet voldoet aan alle voorwaarden om een PVB te krijgen, dan stopt (de verlenging van) het tijdelijke PVB via de noodprocedure op de eerste dag van de vierde maand die volgt op de negatieve beslissing.

2.6 Overgangsmatregelen voor lopende aanvragen

Aanvragen maatschappelijke noodzaak

Wil je als MDT een aanvraag MaNo afronden volgens de oude procedure, dan moet de aanvraag vervolledigd worden (met alle nodige modules) ten laatste op 31 januari 2023 voor 17.00 uur. Die aanvragen MaNo zullen nog via de oude procedure (beoordeling door de Vlaamse toeleidingscommissie) afgewerkt worden.

Vanaf 1 februari 2023 zullen aanvragen MaNo via module C niet meer mogelijk zijn: na de oplevering van 31 januari 2023 om 17.00 uur zal het onderdeel 'maatschappelijke noodzaak' in module C niet meer zichtbaar zijn. Eventueel ingevulde gegevens in dat luik gaan vanaf dan automatisch verloren.

Aanvragen noodsituatie

Aanvragen noodsituatie met een aanvraagdatum op 31 januari 2023 of vroeger, worden afgewerkt volgens de oude procedure. Vanaf 1 februari 2023 zullen aanvragen noodsituatie niet meer aanvaard worden. Vanaf dan moet het nieuwe aanvraagformulier voor het PVB via de noodprocedure gebruikt worden.

In de loop van januari 2023 zullen bezoekers van de webpagina's '[Procedure noodsituatie](#)' en '[Maatschappelijke noodzaak](#)' er attent op gemaakt worden dat er vanaf 1 februari 2023 een nieuwe procedure in voege treedt. Vanaf dan zal ook een nieuwe webpagina over het PVB via de noodprocedure beschikbaar gemaakt worden. Het nieuwe aanvraagformulier wordt pas vanaf 1 februari 2023 opengesteld.

De nieuwe noodprocedure zal ook aangekondigd worden via de VAPH-nieuwsbrief voor personen met een handicap en hun netwerk.

James Van Casteren
Administrateur-generaal